



Datum : 26 november 2002
Dienst/sector : REG/RER
Registratienummer : 2002REG002717i

Nummer PS : PS2003REG01
Commissie : REG
Portefeuillehouder : J.P.J. Lokker

Titel : Wijziging Verordening bescherming natuur en landschap 1996 (hierna VNL genoemd)
Hoofdstuk I, opschriften, aankondigingen en afbeeldingen, met oog op welkomst en tot ziens borden provincie Utrecht en deregulering van Hoofdstuk I.

Inhoudsopgave

Samenvatting,	pag. 1
Ontwerpbesluit	pag. 5
Toelichting	pag. 7
Bijlage(n):	geen

Samenvatting:

1. Wijziging VNL door extra uitzondering van het verbod voor welkomst en tot ziens borden.

Op 3 september 2002 hebben gedeputeerde staten besloten tot plaatsing van 29 stuks welkomst en 29 stuks tot ziens borden langs de provinciale- en rijkswegen die de provinciegrens kruisen. Het voorstel is op 23 september 2002 ter kennisneming aan de statencommissie Ruimte en groen en Verkeer en vervoer voorgelegd. De borden worden pas geplaatst als de VNL is aangepast. Het project staat ook in de kadernota 2003 onder nummer 75 genoemd.

Probleemschets, beleid en oplossing.

Sinds 1986 voert de provincie een actief buitenreclamebeleid in het gebied buiten de bebouwde kommen Wegenwet gericht op de bescherming van de visuele belevingswaarde van het Utrechtse landschapschoon. In dit beleid wordt onderscheid gemaakt in niet-objectgebonden opschriften en objectgebonden opschriften.

Voor de niet-objectgebonden opschriften worden geen ontheffingen verleend. Strenge handhaving is regel. Dit zijn opschriften die geen relatie hebben inzake het gebruik van de onroerende zaak waarop zij zijn aangebracht. Ze kunnen op iedere willekeurige locatie worden geplaatst en staan daarbij dikwijls in de open groene ruimte. Door het ontbreken van deze omgevingsrelatie vindt altijd een onevenredige aantasting van de visuele belevingswaarde van het landschap plaats. Voorbeelden zijn bill- en megaboards, sandwichborden, weilandborden, lichtmastreclames, reclametorens, roadsigns etc.

Voor objectgebonden opschriften daarentegen worden wel ontheffingen verleend. Dit zijn opschriften, die zijn geplaatst op het terrein van (bedrijfs)vestiging direct in de nabijheid of tegen de gevel van het bedrijfsgebouw, instelling ed. Ontheffing binnen bepaalde marges en in relatie tot de schoonheid van het omringende landschap is in principe mogelijk. Maatwerk wordt binnen de gestelde criteria geleverd.

Het wel of niet toelaatbaar zijn van een opschrift wordt getoetst aan artikel 1a van de VNL. Dit artikel wordt geconcretiseerd door de toetsing van de landschapsbeïnvloedende factoren van de opschriften, zoals maatvoering, kleurstelling, locatie, situering in het landschap en aantallen, te relateren aan het landschapstype waarbinnen ze worden geplaatst, opdat het visueel-ruimtelijke beeld of de verschijningsvorm van dat landschap niet ontoelaatbaar wordt geschaad. Voorts is in deze afweging van belang de te verwachten of aanwezige precedentwerking, die landschappelijk zeer ongewenste consequenties kan hebben.

Deze aanpak wordt sinds 1986 door constante jurisprudentie ondersteund. Voor de handhaving van dit beleid is consequent handelen absoluut noodzakelijk. Aangezien de welkomst en tot ziens borden als niet-objectgebonden moeten worden aangemerkt is ontheffingverlening niet mogelijk evenals het afzien van handhaving bij plaatsing zonder ontheffing (gedogen), zonder het gevoerde beleid te ondermijnen. Het plaatsen van de borden zonder aantasting van dit beleid kan alleen door de voorgestelde wijziging van de VNL. Het opnemen van de borden in de VNL als uitzondering op het verbod. Vanwege dit beleid verdient het de voorkeur de borden sober uit te voeren en niet buiten proportioneel te laten detoneren in het omringende landschapsschoon door een gepaste en dekkende kleurstelling. Zie het ontwerp-besluit onder Artikel I, lid 2.

2. Deregulering van Hoofdstuk I; vermindering ontheffingen door vrijstellingsbesluit.

Zoals in de Nota Handhaving en Veiligheid in bijlage 1 staat aangegeven is er momenteel een grote achterstand in het opnieuw verlenen van afgelopen ontheffingen met betrekking tot de VNL hoofdstukken I (opschriften, aankondigingen en afbeeldingen.), II (storten, bergen en opslaan) en III (voormalige Woonschepenverordening). Het inlopen van deze achterstanden wordt aangepakt via twee afzonderlijke sporen. Het eerste spoor loopt via de kadernota 2003 en is gericht op een impuls door extra formatie voor alle drie de hoofdstukken van de VNL. Het tweede spoor, waar dit statenvoorstel over gaat, is alleen gericht op Hoofdstuk I van de VNL door het opnemen van een vrijstellingsartikel in de VNL die het aantal af te handelen individuele aanvragen om ontheffing fors zal terugbrengen in de beleidscategorie objectgebonden opschriften.

De deregulering van hoofdstuk I van de VNL.

Naast extra formatie biedt aanpassing van de regelgeving een goede mogelijkheid om het gewenste ontheffingen- en handhavingsniveau van de VNL sneller dichterbij te brengen en duurzaam in stand te houden. Dit kan door voor een groot aantal standaardsituaties waarvoor gedeputeerde staten nu op aanvraag individuele op naam gestelde ontheffingen voor de maximale tijdsduur van 10 jaar van het verbod als bedoeld in artikel 2 van de VNL verlenen, te vervangen, te bundelen en uit te werken in een door gedeputeerde staten te verlenen algemeen geldende vrijstelling van datzelfde verbod. Het voorstel luidt daarom om in hoofdstuk I een artikel op te nemen dat voor bepaalde categorieën van opschriften deze vrijstelling mogelijk maakt. Zie het ontwerp-besluit onder Artikel I lid 4.

Na wijziging van de VNL werken gedeputeerde staten het nieuwe artikel uit voor verschillende nader te benoemen situaties. Dit gebeurt conform het gevoerde beleid, dus alleen voor de beleidscategorie objectgebonden opschriften. De te verlenen vrijstelling geldt voor iedereen binnen de reikwijdte van de VNL in gelijke mate. Burgers en bedrijven hoeven geen ontheffingen meer aan te vragen voor een groot aantal nader te bepalen standaardsituaties. De provincie hoeft de vrijstelling alleen nog actief te promoten richting de doelgroep en consequent te handhaven. Met deze aanpak hoeft de provincie waarschijnlijk nog maar plusminus 125 in plaats van 500 individuele ontheffingsaanvragen in behandeling te nemen.

De handhaving blijft in principe gelijk omdat normaliter ook ontheffingvoorschriften gecontroleerd moeten worden. De overstapfase van het ene systeem naar het andere systeem kan tijdelijk wat extra werk met zich meebrengen. Deze overstapfase is echter eenmalig en valt in het niet bij het grote voordeel op de langere termijn, namelijk dat met het vrijstellingsbesluit de tienjarige ontheffingscyclus (een ontheffing kan voor maximaal 10 jaar worden verleend) komt te vervallen.

Uiteraard moet er voor worden gewaakt dat de algemene vrijstelling niet ten koste gaat van een grotere aantasting van het Utrechtse landschapsschoon nu in elk landschapstype bij een gelijksoortig gebruik van een bepaalde plaats in principe dezelfde reclame-uiting zou kunnen worden aangebracht. Het besluit moet daarom zorgvuldig worden geformuleerd, desnoods gekoppeld aan de verschillende Utrechtse landschapstypen. De vrijstelling wordt direct verbonden aan het gebruik van de plaats, zodat de te stellen voorschriften aan het gebruik daarvan kunnen worden afgemeten. Voor een benzineverkoopplaats gelden bijvoorbeeld andere normen dan voor een boomkwekerij. De te stellen voorschriften kunnen betrekking hebben op aantallen, afmetingen, perioden, kleurstelling, situering van de opschriften op de plaats waar het bedrijf wordt uitgeoefend, etc. Aspecten die nu per geval in de ontheffing en de daarbij behorende voorschriften worden verwerkt. Dit maatwerk blijft in het vervolg beperkt tot bijzondere gevallen.

Vooruitlopend op deze aanpak zijn een drietal uitzonderingen op het verbod uit de VNL gehaald (artikel 3 lid b, c, en d van de VNL), die later in het vrijstellingsbesluit weer zullen terugkeren, maar dan meer uitgewerkt en waarschijnlijk in meer ruimere zin. Een overgangsartikel is opgenomen voor de opschriften die nu onder deze uitzondering vallen. Zij blijven daaronder tot het vrijstellingsbesluit dit overneemt (zie artikel II van het ontwerpbesluit).

Ook andere provincies, zoals Noord-Brabant en Zeeland hebben gekozen voor een dergelijk systeem in plaats van een ontheffingsstelsel voor reclameopschriften in hun landschapsverordening.

Organisatie en financiën

Voor de provincie zijn aan het voorstel geen financiële consequenties verbonden. Daarbij is uitgegaan van het principe dat legesinkomsten voor het in behandeling nemen van ontheffingsaanvragen geen inkomsten zijn, maar een middel om de kosten van het gemaakte product, de beschikking op een aanvraag, terug te vorderen. In dit geval zijn de leges kostendekkend. Om de achterstand weg te werken zou tijdelijk de formatie dienen te worden uitgebreid, ten laste van de extra opbrengsten aan leges. Hoewel met dit voorstel het aantal ontheffingsaanvragen drastisch afneemt hoeven daarentegen geen kosten voor de afwikkeling daarvan meer te worden gemaakt. Bovendien wordt de sector niet extra belast met de nevenverschijnselen van een inhaalslag zoals het aanschrijven van houders van verlopen ontheffingen, extra bezwaar- en beroepsprocedures en de invordering van leges bij wanbetalers.

Zoals gezegd betalen de aanvragers de beschikking op hun aanvraag. De leges bedragen € 908,50 per ontheffingsaanvraag voor een ontheffingsduur van maximaal 10 jaar ongeacht het aantal gevraagde opschriften (prijspeil 2002 en conform de Tarieventabel 2002 van de Algemene belastingverordening provincie Utrecht). Voor burgers en bedrijven met opschriften betekent het voorstel een lastenverlichting van € 90, 85 -- per jaar.

Communicatie vervolgtraject

Over de welkomst en tot ziens borden wordt in dit verband niet verder gecommuniceerd.

Voor de vrijstelling is communicatie zeer belangrijk. Het communicatietraject zal dan ook intensief en zo spoedig mogelijk na het verlenen daarvan worden ingezet. Op dat moment zullen burgers,

betrokken instanties, reclamebureaus, bedrijven en andere belanghebbenden in het buitengebied worden geïnformeerd over de mogelijkheden van het ontheffingsvrij plaatsen van opschriften, aankondigingen en afbeeldingen. Het informatiepunt Groene regelgeving (kadernota 2003, project 35) zal deze belanghebbenden via voorlichtingsbijeenkomsten en het ontwikkelen van nieuw foldermateriaal geregeld blijven informeren.

Ontwerp-besluit

Besluit van provinciale staten van Utrecht van 13 januari 2003 tot wijziging van de Verordening bescherming natuur en landschap met het oog op vrijstellingen inzake welkomst- en andere borden

Provinciale staten van Utrecht;

Op het voorstel van gedeputeerde staten van 26 november 2002, REG/RER, nr 2002REG002717i;

Overwegende dat het wenselijk is om in de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996 vrijstelling van het verbod tot plaatsen van welkomst- en tot ziensborden en de mogelijkheid van vrijstelling van andere verboden tot het plaatsen van borden op te nemen;

Gelet op artikel 145 van de Provinciewet;

Besluiten:

Artikel I

Artikel 3 van de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996¹ wordt als volgt gewijzigd.

1. In het eerste lid vervallen de onderdelen b, c en d en worden de onderdelen e, f en g geletterd als respectievelijk b, c en d.
2. Na het nieuwe onderdeel d wordt ingevoegd:
 - e. opschriften, aankondigingen of afbeeldingen welke alleen dienen ter markering van de provinciegrens daar waar provinciale en rijkswegen die grens kruisen, geplaatst bij die wegen, mits zij geen grotere oppervlakte hebben dan 1 m² en geen grotere afmeting in één richting dan 1,50 meter en mits per kruising niet meer dan twee van dergelijke opschriften, aankondigingen of afbeeldingen worden aangebracht;
3. Onderdeel h wordt geletterd als f.
4. Een derde lid wordt toegevoegd dat luidt:
 3. Gedeputeerde staten kunnen vrijstelling verlenen van het in artikel 2 gestelde verbod voor bepaalde plaatsen en voor bepaalde categorieën opschriften, aankondigingen of afbeeldingen. Een vrijstelling kan voor een bepaalde periode worden verleend. Gedeputeerde staten kunnen er voorschriften aan verbinden met betrekking tot aantallen, type, situering, materiaal, bevestiging, lichtsterkte, kleurstelling, boodschap en maatvoering.

Artikel II

De vervallen onderdelen b, c en d van artikel 3, eerste lid, blijven van kracht tot een door gedeputeerde staten te bepalen tijdstip dat voor de verschillende onderdelen verschillend kan worden vastgesteld.

¹ Prov. blad 40, laatstelijk gewijzigd bij besluit van 7 oktober 2002.

Artikel III

Dit besluit treedt in werking met ingang van 2002.

Voorzitter,

Griffier,

Aan provinciale staten

1. Wijziging hoofdstuk I inzake opschriften, aankondigingen en afbeeldingen in de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996.

Algemeen.

De provincie voert sinds 1986 een buitenreclamebeleid. Binnen dit beleid wordt onderscheid gemaakt in niet-objectgebonden en objectgebonden opschriften, aankondigingen en afbeeldingen.

Niet-objectgebonden opschriften zijn opschriften die geen relatie hebben met de onroerende zaak waarop en de omgeving waarin zij zijn geplaatst. Voorbeelden zijn weilandborden, billboards, sandwichborden, lichtmastreclames etc. Voor deze opschriften worden in principe geen ontheffingen verleend. Handhaving is regel. Het plaatsen van welkomst en tot ziens borden langs provinciale- en rijkswegen vallen ook onder deze categorie. Nu gedeputeerde staten op 3 september 2002 besloten hebben tot plaatsing van 58 stuks van deze borden kan dit alleen, met het oog op precedentwerking, nadat voor deze opschriften en afbeeldingen een uitzondering in de verordening is opgenomen. De borden dienen daarbij primair voor markering van de provinciegrens voor inkomende en uitkomende passanten. Gezien dit doel zijn de borden sober uitgevoerd en gering van afmeting.

Voor objectgebonden opschriften worden binnen bepaalde landschappelijke marges wel ontheffingen verleend. Om het aantal te verlenen ontheffingen terug te dringen is voor deze groep een vrijstellingsartikel opgenomen, zodat gedeputeerde staten voor bepaalde plaatsen en één of meerdere categorieën van objectgebonden opschriften, aankondigingen en afbeeldingen voor bepaalde perioden een algemene vrijstelling van het verbod kunnen verlenen.

Met deze vrijstelling moet er uiteraard voor worden gewaakt dat deze niet ten koste gaat van een grotere aantasting van het Utrechtse landschapsschoon nu in elk landschapstype dezelfde reclameuiting zou kunnen worden aangebracht. Het besluit moet daarom zorgvuldig worden geformuleerd, desnoods gekoppeld aan landschapstypen. Gedeputeerde staten kunnen aan de vrijstelling voorschriften verbinden met betrekking tot aantallen, type, maatvoering, perioden, kleurstelling, bevestiging, lichtsterkte, materiaal, boodschap en situering in het landschapsbeeld. Aspecten die nu per geval in de ontheffing en de daarbij behorende voorschriften worden verwerkt. Dit maatwerk blijft in het vervolg beperkt tot bijzondere gevallen.

Vooruitlopend op deze aanpak zijn een drietal uitzonderingen op het verbod uit de VNL gehaald, die later in het vrijstellingsbesluit weer zullen terugkeren, maar dan meer uitgewerkt en waarschijnlijk in meer ruimere zin. Een overgangsartikel is opgenomen voor de opschriften die nu gebruik maken van deze uitzondering.

3. Artikelsgewijze toelichting.

Artikel 3, lid 1b, lid 1c en lid 1d

De onderdelen worden alleen vernummerd door het vervallen van drie uitzonderingen op het verbod van artikel 2 van de verordening.

Artikel 3, lid 1e

Deze uitzondering op het verbod maakt het plaatsen van twee provinciale welkomst en tot ziens borden mogelijk op de provinciegrens daar waar rijks- of provinciale wegen deze kruisen. De borden moeten in de wegberm worden geplaatst. De borden zijn sober uitgevoerd en detoneren door gepaste kleurstelling niet in het omringende landschapsschoon.

Artikel 3, lid 1f

Dit onderdeel wordt alleen vernummerd.

Artikel 3, lid 3

Dit nieuwe artikel scheidt de mogelijkheid om vrijstellingen van het verbod te verlenen. Het artikel is in principe alleen bedoeld voor de beleidscategorie objectgebonden opschriften e.d.. Met bepaalde plaatsen worden bedoeld de onroerende zaken, meestal met gebouwen, of gebouwen in aanbouw, waar een bepaald soort gebruik, bedrijfsvoering of (bouw)activiteit plaatsvindt. Voor deze plaatsen kunnen gedeputeerde staten, afgestemd op het desbetreffende gebruik, voor bepaalde perioden één of meer categorieën opschriften, aankondigingen of afbeeldingen toestaan, mits aan de daarbij behorende geformuleerde voorschriften wordt voldaan. Met categorieën wordt bedoeld het soort of type opschrift zoals bijvoorbeeld gevel- en perceelsopschriften, lichtreclames, vlaggen, bouwborde, etc. Voorschriften kunnen betreffen, aantallen per locatie, typen, situering op de locatie, materiaal, bevestiging, lichtsterkte, kleurstelling van het opschrift, boodschap en maatvoering van de opschriften. Zo kunnen bijvoorbeeld voorschriften worden gesteld aan het maximum aantal opschriften per plaats en de situering van één of meer opschriften op deze plaats. Is dit op een hekpaal bij de inrit of juist op het dak van het bedrijfspand. Het gekozen materiaal kan ook van invloed zijn op het omringende landschapsschoon. Materiaal dat snel verweerd kan landschapssontsierend worden. Met de bevestiging wordt bedoeld op de drager van het opschrift. Bijvoorbeeld aan een mast, kabels, touwen, een gemetselde paal, straatmeubilair, een plattegrondkast, etc. Bij bijvoorbeeld lichtbakken en neonreclames is de lichtsterkte van belang om de opvallendheid in kwetsbare natuur- en landschapsgebieden te kunnen beperken. Kleuren kunnen de opvallendheid van opschriften in sterke mate vergroten. Daarom worden voorschriften gesteld aan de kleur van de achtergronden van borden, gevels, spandoeken, vlaggen etc., maar ook zonedig aan letters en afbeeldingen daarop of aan losse letters zonder achtergrond zoals bijvoorbeeld (neon)letters. Maar ook voorschriften met betrekking tot maximale afmetingen zoals lengte, breedte en hoogte en de maximale hoogte van de bovenkant van het opschrift boven het maaiveld. Kleuren en afmetingen zijn in belangrijke mate bepalend voor de opvallendheid van opschriften in het omringende landschapsschoon. Deze voorschriften worden o.m. gesteld om opschriften in balans te brengen met en ze beter te laten harmoniëren in de omgeving waarin ze worden geplaatst. Voorschriften over de boodschap kunnen worden opgenomen om onder andere het gebruik van de plaats te binden aan de inhoud van het opschrift.

Artikel II

Dit is het overgangsartikel op grond waarvan opschriften aankondigingen en afbeeldingen die nu onder deze uitzonderingen vallen gehandhaafd kunnen blijven tot dat het vrijstellingsbesluit in werking treedt. De verwachting is dat deze opschriften aankondigingen en afbeeldingen binnen de vrijstellingen zullen passen.

Artikel III

Hierin is de inwerkingtreding van de gewijzigde VNL geregeld. De datum van inwerkingtreding ligt i.v.m. de Tijdelijke Referendumwet op 6 weken na de bekendmaking in het provinciaal blad.

Gedeputeerde staten van Utrecht,

voorzitter, Mr B. Staal

griffier, Drs. H.H. Sietsma